

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

13.06.2025

Α' ΒΑΡΔΙΑ

Α' ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ 1°

Η Γ, Ιρανή υπήκοος, υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα επικαλούμενη δίωξη και φόβο για τη ζωή της λόγω της ομοφυλοφιλικής της ταυτότητας, η οποία στο Ιράν τιμωρείται με θάνατο διά λιθοβολισμού. Προκειμένου να θεμελιώσει τους ισχυρισμούς της, παρουσίασε μόνο προσωπική μαρτυρία και προφορικές καταθέσεις τρίτων περί της σεξουαλικής της ζωής, χωρίς να προσκομίσει οιοδήποτε άλλο ιατρικό ή γραπτό αποδεικτικό στοιχείο. Κατόπιν αυτού, ψυχολόγος διορισμένος από τις αρχές διενήργησε ψυχομετρικές δοκιμασίες προκειμένου να εξακριβώσει την σεξουαλικότητά της και συνέταξε πόρισμα βάσει του οποίου από τις απαντήσεις της Γ «προκύπτει με σχετική βεβαιότητα ότι είναι ετεροφυλόφιλη». Το εν λόγω πόρισμα αποτέλεσε και τη μοναδική βάση απόρριψης του αιτήματος της Γ για χορήγηση ασύλου.

Νιώθοντας προσβεβλημένη, η Γ προσέφυγε στα εθνικά δικαστήρια κατά της απορριπτικής απόφασης υποστηρίζοντας ότι η συγκεκριμένη μέθοδος ελέγχου συνιστά παραβίαση του δικαιώματός της στην ιδιωτική ζωή (άρθρο 7 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ) και ότι οι αρχές έπρεπε να αξιολογήσουν όλα τα διαθέσιμα αποδεικτικά μέσα.

Ερωτάται:

1. Είναι νόμιμη με βάση το ενωσιακό δίκαιο η επιλογή των αρχών να βασίσουν την απόρριψη του αιτήματος ασύλου μόνο στα διενεργηθέντα ψυχομετρικά τεστ;
2. Τίθενται όρια από το ενωσιακό δίκαιο στην επιλογή των μέσων πιστοποίησης της ομοφυλοφιλικής ταυτότητας των αιτούντων άσυλο από τα κράτη μέλη και, αν ναι, ποια είναι αυτά;
3. Μπορεί η Γ να προβάλει κάποιο νομικό επιχείρημα για να γίνει δεκτή η αίτηση χορήγησης ασύλου με βάση το φόβο δίωξης λόγω ομοφυλοφυλίας ακόμη και αν κριθεί ορθό και οριστικό το πόρισμα περί ετεροφυλοφιλικής ταυτότητάς της;

Βασικά σημεία απάντησης:

Η απάντηση πρέπει να βασίζεται σε μία συνδυαστική εφαρμογή των κριθέντων από το ΔΕΕ στις υποθέσεις C-473/16 F και C-621/21, Intervyuirasht organ na DAB pri MS.

ΘΕΜΑ 2°

Η Λουκέρνη και η Καρίμπια είναι γειτονικά κράτη με παραδοσιακά τεταμένες σχέσεις λόγω αμοιβαίων εδαφικών διεκδικήσεων. Το 2024, ένοπλη πολιτοφυλακή που φέρεται να υποστηρίζεται με οικονομικά και στρατιωτικά μέσα από το κράτος της Καρίμπιας ξεκίνησε επιχειρήσεις στην αυτόνομη περιοχή Δάρος της Καρίμπιας, στην οποία διαβίoi ιστορικά η εθνοτική ομάδα των Γετρούσκων. Στις επιχειρήσεις καταγράφηκαν πράξεις μαζικών δολοφονιών, καταστροφή χωριών, βιασμοί και καταναγκαστικές εκτοπίσεις.

Αν και αρχικά οι πράξεις αποδόθηκαν αποκλειστικά σε μέλη της πολιτοφυλακής, ο Πρωθυπουργός της Καρίμπιας προέβη σε δημόσιες δηλώσεις εγκωμιάζοντας τις ενέργειες αυτές, χαρακτηρίζοντάς τις ως «αναγκαία και δίκαιη κάθαρση».

Η Λουκέρνια σκοπεύει να υποβάλει προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ΔΔΧ) ώστε να αναγνωρισθεί ότι η Καρίμπια έχει παραβιάσει την υποχρέωση της μη διάπραξης γενοκτονίας βάσει της Σύμβασης για τη Γενοκτονία, αλλά και με σκοπό την άμεση παύση των επίδικων πράξεων.

Εν όψει των ανωτέρω, η Υπουργός Εξωτερικών της Λουκέρνιας σας αναθέτει τη σύνταξη ενός νομικού υπομνήματος.

Ερωτάται:

Α) Έχει δικαιοδοσία το ΔΔΧ να εκδικάσει την προσφυγή;

Β) Τι θα συμβουλευάτε τη Λουκέρνια σχετικά με τη δυνατότητα άμεσης παύσης των επίδικων πράξεων;

Τα προαναφερθέντα κράτη είναι συμβαλλόμενα Μέρη στο Καταστατικό του ΔΔΧ και στη Σύμβαση για την Πρόληψη και την Καταστολή του Εγκλήματος της Γενοκτονίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σύμβαση για την Πρόληψη και την Καταστολή του Εγκλήματος της Γενοκτονίας

Άρθρον II.- Εις την παρούσαν Σύμβασιν ως γενοκτονία νοείται οιαδήποτε εκ των κατωτέρω πράξεων, ενεργουμένη με την πρόθεσιν ολικής ή μερικής καταστροφής ομάδος, εθνικής, εθνολογικής, φυλετικής ή θρησκευτικής, ως τοιαύτης

α) Φόνος των μελών της ομάδος.

β) Σοβαρά βλάβη της σωματικής ή διανοητικής ακεραιότητας των μελών της ομάδος.

γ) Εκ προθέσεως υποβολή της ομάδος εις συνθήκας διαβιώσεως δυναμένης να επιφέρωσιν την πλήρη ή την μερικήν σωματικήν καταστροφήν αυτής.

δ) Μέτρα αποβλέποντα εις την παρεμπόδισιν των γεννήσεως εις τους κόλπους ωρισμένης ομάδος.

ε) Αναγκαστική μεταφορά παιδων μιας ομάδος εις ετέραν ομάδα.

Άρθρον IX.- Αι μεταξύ των Συμβαλλομένων Μερών διαφοραί, αι σχετικαί προς την ερμηνείαν, την εφαρμογήν ή την εκτέλεσιν της παρούσης Συμβάσεως, συμπεριλαμβανομένων και των διαφορών των σχετιζομένων προς την ευθύνην του Κράτους, εις ότι αφορά την γενοκτονίαν, ή οιαδήποτε εκ των άλλων πράξεων των απαριθμουμένων εις το άρθρον 3ον, θα υποβάλλωνται εις το Δικαστήριον Διεθνούς Δικαιοσύνης, κατ' αίτησιν ενός των εν τη διαφορά Μερών.

Βασικά σημεία απάντησης:

Α) Υπάρχει διαφορά αναφορικά με το κατά πόσο οι πράξεις της πολιτοφυλακής συνιστούν γενοκτονία και αποδίδονται στο κράτος. Δυνατότητα απόδοσης των πράξεων της ένοπλης πολιτοφυλακής στο κράτος της Καρίμπιας με βάση το άρθρο 11 των Άρθρων για τις διεθνώς άδικες ενέργειες Κράτους. Η Λουκέρνια θα θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του ΔΔΧ επί τη βάση του άρθρου IX της Σύμβασης για τη Γενοκτονία (δικαιοδοτική ρήτρα), δεδομένου ότι η τελευταία δημιουργεί υποχρεώσεις *erga omnes partes*, δηλαδή

υποχρεώσεις που ισχύουν έναντι όλων των κρατών-μερών ανεξαρτήτως άμεσου θιγόμενου συμφέροντος (βλ. άρθρο 48(1α) των Άρθρων για τις διεθνώς άδικες ενέργειες Κράτους, ΔΔΧ, Υπόθ. Γκάμπια κατά Μυανμάρ και Νότιος Αφρική κατά Ισραήλ).

Β) Η Λουκέρνη μπορεί να ζητήσει την παύση των επίδικων πράξεων, υποβάλλοντας αντίστοιχο αίτημα στο ΔΔΧ να διατάξει τη λήψη προσωρινών μέτρων (άρθρο 41, Καταστατικό ΔΔΧ). Εξέταση προϋποθέσεων διαταγής προσωρινών μέτρων. Το ΔΔΧ έχει εξουσία να διατάξει μέτρα που προστατεύουν τα δικαιώματα που επικαλείται το αιτούμενο κράτος, ακόμα και αν αυτά ανήκουν σε μια ευρύτερη ομάδα κρατών (λόγω του χαρακτήρα της Σύμβασης) (βλ. ΔΔΧ, Υπόθ. Γκάμπια κατά Μυανμάρ και Νότιος Αφρική κατά Ισραήλ).

Β' ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ 1°

Ο Π Ιταλός υπήκοος, μετακομίζει στην Ελλάδα το Μάιο 2024. Αρχικά, εργάζεται ως μισθωτός, ωστόσο στη συνέχεια απολύεται από την εργασία του τον Ιανουάριο 2025. Επειδή δεν έχει οικονομικούς πόρους για να διατραφεί και δεν θέλει να επιστρέψει στην Ιταλία σας επισκέπτεται στο δικηγορικό σας γραφείο για να ζητήσει τη συνδρομή σας ώστε να λάβει κάποιο επίδομα κοινωνικής πρόνοιας από το ελληνικό δημόσιο μέχρι να καταφέρει να βρει νέα εργασία. Θέτει υπόψη σας δύο επιδόματα τα οποία του πρότειναν κάποιοι φίλοι του από την προηγούμενη εργασία του και ζητάει τη συμβουλή σας αν θα μπορούσε να τα λάβει.

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, το πρώτο επίδομα χορηγείται σε ανέργους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, εφόσον όμως έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον ένα έτος εργασίας σε οποιονδήποτε εργοδότη. Ο Π σας αναφέρει ότι στην Ιταλία το αντίστοιχο επίδομα χορηγείται εφόσον έχεις εργαστεί 8 μήνες και θεωρεί ότι η ελληνική νομοθεσία παραβιάζει το ενωσιακό δίκαιο.

Το δεύτερο επίδομα χορηγείται σε όσους εργαζόμενους που απολύονται και έχουν τέκνο ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες της οικογένειας του απολυθέντος εργαζόμενου. Ο Π θεωρεί ότι κακώς δεν μπορεί να λάβει και εκείνος το επίδομα και ότι η νομοθεσία αυτή της Ελλάδας παραβιάζει την αρχή της ισότητας.

Ερωτάται:

1. Πώς κρίνετε τον ισχυρισμό του Π για το πρώτο επίδομα; Εφαρμόζεται ενωσιακό δίκαιο και αν ναι δικαιούται ο Π να λάβει το επίδομα ανεργίας ; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.
2. Πώς κρίνετε τον ισχυρισμό του Π για το δεύτερο επίδομα; Εφαρμόζεται ενωσιακό δίκαιο και αν ναι υπάρχει παραβίαση της ενωσιακής αρχής της ισότητας από την ελληνική νομοθεσία; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Βασικά Σημεία Απάντησης:

Η απάντηση πρέπει να λάβει υπόψη τα κριθέντα από το ΔΕΕ στην υπόθεση Grzelczyk, C-184/99 και έπρεπε να επικεντρωθεί στα όρια εφαρμογής μεταξύ ενωσιακού και εθνικού δικαίου, καθώς στις προϋποθέσεις εφαρμογής της ενωσιακής αρχής της ισότητας.

ΘΕΜΑ 2ο

Για μια περίοδο άνω των 30 ετών η περιοχή της Φάτα Μοργκάνα αποτελεί πεδίο συνεχών εντάσεων μεταξύ αφενός του λαού της Βάρδιας που ζητάει την άσκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης του και του κράτους του Μαραμπού που αρνείται το δικαίωμα αυτό για λόγους ασφαλείας. Από τον Οκτώβριο του 2023

η ένταση έχει κλιμακωθεί σε σημείο να υπάρχουν κατηγορίες για διεθνή εγκλήματα (γενοκτονία, εγκλήματα πολέμου, και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας) εκ μέρους του Μαραμπού κατά του λαού της Βάρδιας. Το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών έχει επιληφθεί του ζητήματος αλλά η ένταση συνεχίζεται.

Στις 30 Δεκεμβρίου 2024, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών καταθέτει αίτημα στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ΔΔΧ) με το οποίο ζητάει από το Δικαστήριο να δώσει τη Γνώμη του σε σχέση με τα εξής δύο ερωτήματα: α) εάν οι πολιτικές και πρακτικές του κράτους του Μαραμπού παραβιάζουν σχετικούς κανόνες διεθνούς δικαίου, και β) σε περίπτωση θετικής απόκρισης στο πρώτο ερώτημα, ποιες είναι οι ένομες συνέπειες για το κράτος του Μαραμπού και για τα υπόλοιπα μέλη της διεθνούς κοινότητας.

Ερωτάται:

Α) Έχει υποχρέωση να ασκήσει τη γνωμοδοτική του αρμοδιότητα το Δικαστήριο και ποιες παραμέτρους ενδεχομένως θα λάβει υπόψη του σε σχέση με την άσκηση της; Ποιες είναι οι ένομες συνέπειες μιας γνωμοδότησης του ΔΔΧ;

Β) Σε περίπτωση που το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβιάσεων των σχετικών κανόνων του διεθνούς δικαίου εκ μέρους του Μαραμπού, π.χ. παραβίαση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης του λαού της Βάρδιας, ποιες θα είναι συνέπειες στο πεδίο της διεθνούς ευθύνης για το Μαραμπού και τα τρίτα κράτη;

Βασικά Σημεία Απάντησης:

- Α) Το ΔΔΧ έχει διακριτική ευχέρεια ως προς την άσκηση της γνωμοδοτικής αρμοδιότητας (βλ. διατύπωση άρ. 65 Καταστατικού Διεθνούς Δικαστηρίου- ‘may’)-εντούτοις την ασκεί πάντα ως το κύριο δικαστικό όργανο των Η.Ε, εκτός αν συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι (δεν έχουν ποτέ διαπιστωθεί τέτοιοι λόγοι στη σύγχρονη εποχή, βλ. υποθέσεις Κοσόβου, Chagos, Παλαιστίνης)-η δράση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Η.Ε. δεν παρεμποδίζει την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας-η γνωμοδότηση δεν είναι δεσμευτική *per se* αλλά όπως αναγνώρισε το ITLOS στην υπόθεση Μαυρίκιος-Μαλδίβες (2021) έχει αυξημένο νομικό κύρος.
- Β) Οι συνέπειες στο πλαίσιο της διεθνούς ευθύνης θα αφορούν και στο Μαραμπού, όπως η υποχρέωση να παύσει τις συνεχιζόμενες παραβιάσεις διεθνούς δικαίου (άρ. 30 Ευθύνη Κρατών) και να προβεί σε επανόρθωση για κάθε ζημία που έχει προξενήσει, συμπεριλαμβανομένων των μορφών της επαναφοράς (‘restitution’) και αποζημίωσης (‘compensation’) (βλ. άρ 31 επ)-καθώς η αρχή της αυτοδιάθεσης είναι κανόνας αναγκαστικού δικαίου όλα τα κράτη οφείλουν σύμφωνα με το άρ 41 των Άρθρων για την Ευθύνη να μην αναγνωρίσουν τις παραβιάσεις απέναντι στο λαό της Βάρδιας, να μη συνδράμουν το Μαραμπού στη συνέχιση τους και να προσπαθήσουν με ειρηνικά μέσα να σταματήσει η διεθνώς άδικη ενέργεια.

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

13.06.2025

Β' ΒΑΡΔΙΑ

Α' ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ 1°

Κατά τη διάρκεια τυχαίου ελέγχου εξακρίβωσης στοιχείων, οι ελληνικές αστυνομικές αρχές εντοπίζουν τον Β, ο οποίος είναι Πολωνός υπήκοος και δηλώνει ότι βρίσκεται σε διακοπές στην Ελλάδα. Μετά από διασταύρωση στοιχείων διαπιστώνουν ότι η πολωνική Εισαγγελία έχει ασκήσει εναντίον δίωξη για ανθρωποκτονία από πρόθεση και έχει εκδώσει εις βάρος του Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, το οποίο εκκρεμεί. Ο Β συλλαμβάνεται και κρατείται όσο διεκπεραιώνονται οι διατυπώσεις για τη μεταφορά του στην Πολωνία προκειμένου να δικαστεί στο κράτος αυτό. Εκείνος όμως αντιτίθεται στην επιστροφή του στην Πολωνία και δηλώνει ότι επιθυμεί να διατυπώσει αντιρρήσεις κατά της εκτέλεσης του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης επειδή θεωρεί ότι υπάρχει κίνδυνος παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων του.

Ερωτάται:

1. Τι επιχειρήματα μπορεί να προβάλει ο Β προκειμένου να ισχυριστεί ότι η έκδοσή του στην Πολωνία παραβιάζει το δικαίωμά του σε δίκαιη δίκη;
2. Τι είδους στοιχεία θα πρέπει να επικαλεστεί για να τεκμηριώσει το αίτημά του; αναφέρετε παραδείγματα.
3. Τι πρέπει να πράξουν οι ελληνικές αρχές προκειμένου να αποφανθούν επί του αιτήματός του;

Βασικά Σημεία Απάντησης:

Η απάντηση πρέπει να βασίζεται σε μία συνδυαστική εφαρμογή των κριθέντων από το ΔΕΕ στις υποθέσεις C-216/18 PPU, LM και C-404/15 και C-659/15 PPU, Aranyosi και Caldaru.

ΘΕΜΑ 2°

Κατά την τελευταία τριακονταετία, δραστηριοποιείται εντός του κράτους της Καμπαρίας η ένοπλη μη κρατική οργάνωση «Αστραπή», η οποία έχει χαρακτηριστεί ως τρομοκρατική από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Η «Αστραπή» έχει πραγματοποιήσει σειρά επιθέσεων στο έδαφος της Καμπαρίας, μεταξύ άλλων ένοπλες επιδρομές και βομβιστικές ενέργειες, προκαλώντας σημαντικές απώλειες σε ανθρώπινες ζωές και υποδομές.

Σύμφωνα με εκθέσεις διεθνών οργανισμών και έγκυρων διεθνών ΜΚΟ, υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι το γειτονικό κράτος της Ασνατίας υποστηρίζει την «Αστραπή» μέσω παροχής οπλισμού, χρηματοδότησης και εκπαίδευσης. Εν όψει των ανωτέρω, η Καμπαρία διαμαρτύρεται επανειλημμένως στην Ασνατία, ζητώντας της να καταστείλει τη δράση της τρομοκρατικής οργάνωσης «Αστραπή» στο έδαφός της και να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή επιθέσεων εναντίον της. Επιπρόσθετα, η Καμπαρία απέστειλε επιστολή υπ' όψιν του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ ενημερώνοντάς το ότι θα προβεί σε όλες τις νόμιμες ενέργειες για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων της, συμπεριλαμβανομένης της άσκησης του δικαιώματος νόμιμης άμυνας.

Καθώς η Ασνατία αρνείται επιμόνως οποιαδήποτε σχέση με την «Αστραπή» και δεδομένου ότι οι επιθέσεις της τελευταίας στο έδαφος της Καμπαρίας εξακολουθούν, η Καμπαρία προχώρησε σε στρατιωτικές

επιχειρήσεις εναντίον στρατιωτικών στόχων στο έδαφος της Ασνατίας, τους οποίους θεωρεί ότι σχετίζονται άμεσα με τη στήριξη της «Αστραπής».

Η Ασνατία, αντιδρώντας σφόδρα, ενημέρωσε γραπτώς την Καμπαρία ότι σκοπεύει να απαντήσει στην κατάφωρη παραβίαση του διεθνούς δικαίου εκ μέρους της και ότι προτίθεται να δεσμεύσει περιουσιακά στοιχεία της Καμπαρίας που βρίσκονται στο έδαφός της, καθώς και να απαντήσει με χρήση βίας ίδιας έντασης κι αποτελεσμάτων.

Ερωτάται:

A) Είναι νόμιμη η χρήση βίας της Καμπαρίας;

B) Είναι νόμιμα τα μέτρα που ανακοίνωσε ότι θα λάβει η Ασνατία; Αν ναι, υπό ποιες προϋποθέσεις;

Βασικά σημεία απάντησης:

A) Η χρήση βίας από την Καμπαρία εξετάζεται βάσει του άρθρου 51 του Χάρτη ΟΗΕ και του εθιμικού δικαίου, ελλείψει έγκρισης από το Συμβούλιο Ασφαλείας ΟΗΕ. Εξέταση του βαθμού σύνδεσης μεταξύ Καμπαρίας και «Αστραπής» με βάση τα κριτήρια του αποτελεσματικού ελέγχου και της ουσιώδους εμπλοκής. Καθώς δεν προκύπτει ότι πληρούνται κάποιο από τα δύο, η χρήση βίας της Καμπαρίας είναι παράνομη.

B) Η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων δύναται να θεωρηθεί «αντίμετρο» (countermeasure) σύμφωνα με το εθιμικό διεθνές δίκαιο (βλ. άρθρα 22 και 49 των Άρθρων για τις διεθνώς άδικες ενέργειες Κράτους). Υποχρέωση τήρησης προϋποθέσεων λήψης αντιμέτρων (άρθρα 49-53 των Άρθρων για τις διεθνώς άδικες ενέργειες Κράτους). Η απάντηση με χρήση βίας από την Ασνατία κατά της Καμπαρίας δύναται να θεμελιωθεί στο πλαίσιο της άσκησης του δικαιώματος νόμιμης άμυνας βάσει του άρθρου 51 του Χάρτη ΟΗΕ και του εθιμικού δικαίου, δεδομένου ότι η χρήση βίας της Καμπαρίας κρίθηκε παράνομη κι εφόσον στοιχειοθετηθεί ότι αποτελεί ένοπλη επίθεση. Υποχρέωση τήρησης και των λοιπών προϋποθέσεων άσκησης του δικαιώματος νόμιμης άμυνας.

B' ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ 1°

Ο Σ, υπήκοος Τουρκίας, εισήλθε στο κράτος μέλος Α το 2010. Είναι έγγαμος και πατέρας τριών τέκνων. Στις 10 Μαΐου 2011 απέκτησε την ιθαγένεια του κράτους μέλους Α με πολιτογράφηση, ενώ απέβαλε την τουρκική ιθαγένεια την ίδια ημέρα λόγω υποχρέωσης που είχε από τη νομοθεσία του κράτους μέλους Α. Στις 25 Μαΐου 2018, στο πλαίσιο αιτήσεώς του για τη χορήγηση ταξιδιωτικού εγγράφου για τον υιό του, ο Σ γνωστοποίησε στην αρμόδια διοικητική αρχή του κράτους μέλους Α ότι είχε ανακτήσει την τουρκική ιθαγένεια από την 01-01-2018.

Στη συνέχεια, ο Σ ζήτησε από την κατά τόπο αρμόδια υπηρεσία πολιτογραφήσεως να του χορηγήσει πιστοποιητικό ιθαγένειας, προκειμένου να μπορέσει να αποδείξει την εκ μέρους του διατήρηση της ιθαγένειας του κράτους μέλους Α. Με διοικητική απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2019, η αρμόδια διοικητική αρχή διαπίστωσε ότι ο Σ δεν είχε πλέον την ιθαγένεια του κράτους μέλους Α. Κατά τη διοικητική αυτή αρχή, η τουρκική ιθαγένεια ανακτήθηκε μετά την 1η Ιανουαρίου 2018, οπότε, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους Α, η συγκεκριμένη ανάκτηση είχε ως συνέπεια την αυτοδίκαιη απώλεια της ιθαγένειας του κράτους αυτού από 01-01-2018.

Ο Σ σας επισκέπτεται στο δικηγορικό σας γραφείο και διατείνεται ότι είναι παράνομη η ατομική εξέταση των συνεπειών της απώλειας της ιθαγένειας του κράτους μέλους Α, καθώς διενεργήθηκε μόνον μετά την αφαίρεση της ιθαγένειας και επειδή αυτός έχει προηγουμένως υποβάλει αίτηση περί χορήγησης άδειας διατήρησης της ιθαγένειάς του.

ΕΡΩΤΑΤΑΙ:

1. Τι συνέπειες επιφέρει στον Σ η απόφαση της αρμόδιας διοικητικής αρχής του κράτους μέλους Α;
2. Όφειλε το κράτος μέλος Α να λάβει υπόψη του το ενωσιακό δίκαιο στην περίπτωση του Σ και αν ναι ποιος είναι ο σύνδεσμος της υπόθεσής του με το ενωσιακό δίκαιο; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.
3. Θεωρείτε ότι βάσιμος ο ισχυρισμός του Σ; Υπάρχει κατά τη γνώμη σας παραβίαση ενωσιακού δικαίου από τη νομοθεσία του κράτους μέλους Α για την αυτοδίκαιη απώλεια της ιθαγένειας; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Βασικά Σημεία Απάντησης:

Η απάντηση πρέπει να λάβει υπόψη τα κριθέντα από το ΔΕΕ στην υπόθεση Tjebbes, C-221/17 και πρέπει να επικεντρωθεί στα όρια εφαρμογής μεταξύ ενωσιακού και εθνικού δικαίου και να επισημάνει τη διαφορά του θέματος σε σχέση με όσα κρίθηκαν στην ανωτέρω απόφαση.

ΘΕΜΑ 2°

Η Αμπρόσια και η Ρεβερέντια είναι γειτονικά κράτη με εκτεταμένα χερσαία σύνορα. Την περίοδο μεταξύ Μαρτίου και Ιουλίου 2021 έλαβε χώρα μια άνευ προηγουμένου μαζική είσοδος μεταναστών στη Ρεβερέντια μέσω του βόρειου τμήματος των συνόρων με την Αμπρόσια. Περίπου 150.000 υπήκοοι τρίτων κρατών εισήλθαν παράνομα ή επιχείρησαν να εισέλθουν παράνομα στη Ρεβερέντια από το έδαφος της Αμπρόσια. Σύμφωνα με τις μυστικές υπηρεσίες της Ρεβερέντια, αυτή η μαζική είσοδος μεταναστών ενορχηστρώθηκε από τις αρχές της Αμπρόσια, οι οποίες έδιναν αρχικά βίζα εισόδου στους μετανάστες ώστε να εισέλθουν στην Αμπρόσια και στη συνέχεια τους μετέφεραν συστηματικά στα σύνορα με τη Ρεβερέντια και τους βοηθούσαν να περάσουν στο έδαφος της τελευταίας. Η λαθραία είσοδος μεταναστών από την Αμπρόσια, έστω και σε μικρότερη κλίμακα, συνεχίζεται έως σήμερα.

Ήδη από τις 10 Ιουνίου 2021 η Ρεβερέντια έθεσε στην Αμπρόσια το θέμα της εισόδου των μεταναστών και των σοβαρών επιπτώσεων της στην κυριαρχία, ασφάλεια, και δημόσια τάξη της χώρας, σημειώνοντας την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα, που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος (2000), το οποίο δεσμεύει και τα δύο κράτη. Η Ρεβερέντια αρνήθηκε κάθε ανάμειξη στα ως άνω γεγονότα ισχυριζόμενη ότι λαμβάνει κάθε δυνατό μέτρο για την πάταξη της παράνομης μετανάστευσης από τα σύνορα της.

Επί τρία συναπτά έτη η Ρεβερέντια προέβη ανεπιτυχώς σε εκτεταμένες προσπάθειες για τη διαπραγμάτευση επίλυσης της σχετικής διαφοράς, μεταξύ άλλων, μέσω της ανταλλαγής περισσότερων από 30 ρηματικών διακοινώσεων και συμμετοχή σε τρεις γύρους διμερών διαπραγματεύσεων. Στις 19 Μαΐου 2025 η Ρεβερέντια υπέβαλε προσφυγή ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης (ΔΔΧ) κατά της Αμπρόσια για σειρά παραβιάσεων του ως άνω Πρωτοκόλλου, και συγκεκριμένα των διατάξεων των άρθρων 10 («πρόληψη και συνεργασία»), 11 («συνοριακά μέτρα»), 12 («ασφάλεια και έλεγχος εγγράφων»), και 16 («μέτρα προστασίας και συνδρομής»).

Ερωτάται:

A) Έχει δικαιοδοσία το ΔΔΧ να εκδικάσει την προσφυγή;

B) Τι θα ζητήσει η Ρεβερέντια από το Δικαστήριο να αποφανθεί σε σχέση με τη διεθνή ευθύνη της Αμπρόσια, και ποια μέτρα δύναται να λάβει έως την τελική λύση της υπόθεσης;

Παράρτημα

Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα

Άρθρο 20. Επίλυση διαφορών

1. Τα Κράτη Μέρη προσπαθούν να επιλύουν τις διαφορές που αφορούν την ερμηνεία ή την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου αυτού με διαπραγματεύσεις.

2. Κάθε διαφορά μεταξύ δύο ή περισσότερων Κρατών Μερών που αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου, η οποία δεν μπορεί να επιλυθεί με διαπραγματεύσεις μέσα σε εύλογο χρόνο, υποβάλλεται σε διαιτησία ύστερα από αίτηση ενός από τα Κράτη Μέρη αυτά. Εάν, έξι μήνες μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για διαιτησία, τα εν λόγω Κράτη Μέρη αδυνατούν να συμφωνήσουν για την οργάνωση της διαιτησίας, οποιοδήποτε από αυτά μπορεί να παραπέμψει τη διαφορά στο Διεθνές Δικαστήριο, υποβάλλοντας αίτηση σύμφωνα με το Καταστατικό του Δικαστηρίου.

Τα προαναφερθέντα κράτη είναι συμβαλλόμενα Μέρη στο Καταστατικό του ΔΔΧ.

Βασικά Σημεία Απάντησης:

- A) Θα εξεταστεί αν το Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να εκδικάσει τη διαφορά σύμφωνα με το αρ. 36 (1) του Καταστατικού ΔΔΧ σε συνδυασμό με το άρθρο 20 του ως άνω Πρωτοκόλλου: αφενός, η διαφορά αφορά στην εφαρμογή συγκεκριμένων διατάξεων του, και έχουν γίνει ανεπιτυχείς προσπάθειες να επιλυθεί η διαφορά με διαπραγματεύσεις, αλλά δεν είναι εμφανές από το πρακτικό αν οι ανεπιτυχείς διαπραγματεύσεις περιλάμβαναν και την προσπάθεια οργάνωσης διαιτησίας και εάν έγινε υποβολή σχετικού αιτήματος. Σε περίπτωση που είχαν γίνει σχετικές προσπάθειες και είχε υποβληθεί αίτημα διαιτησίας ανεπιτυχώς, το ΔΔΧ έχει αρμοδιότητα, άλλως όχι.
- B) Η Ρεβερέντια θα ζητήσει παύση των διεθνών παράνομων ενεργειών της Αμπρόσια κατά το δίκαιο της διεθνούς ευθύνης και ενδεχομένως μη επανάληψη τους (αρ. 30 Άρθρων Ευθύνης), καθώς και επανόρθωση για τη ζημία που έχει υποστεί (αρ. 31) υπό την μορφή είτε της επαναφοράς (ιδίως για νομικές πράξεις εν προκειμένω της Αμπρόσια), είτε αποζημίωσης για τις υλικά αποτιμητέες ζημιές-έως την παύση και επανόρθωση η Αμπρόσια δύναται να λάβει αντίμετρα σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 49-53 των Άρθρων περί Διεθνούς Ευθύνης.